

grip : zwazo, pandemik epi kijan pou pwoteje tèt ou

January 2015 | Page 1 of 3

Kisa grip ye ?

Se virus grip la ki lakòz grip ki limenm se yon maladi ki vin ak fyèv, maltèt, malgòj, tous ak doulè nan misk. Gen flou « sezòn » chak lane, anjeneral swan nan fen otòn ak livè. Vaksen grip ka anpeche gen grip sezòn, men poutèt virus la chanje chak lane, epi efè vaksen an pa long, li nesesè pou n gen yon nouvo piki ak yon nouvo vaksen chak lane.

Kijan moun ka trape yon grip ?

Grip la pwopaje de yon moun a yon lòt. Moun ki gen grip ka pwopaje enfeksyon an anvan yo kòmanse gen septòm epi pandan ke yo gen grip la. Grip pwopaje nan ti gout ki genyen lè moun touse, estène epi pale. Si ti gout sa yo ki gen enfeksyon an rantre nan nen, bouch ak zye, yo ka bay grip. Si ti gout sa yo tonbe sou men oubyen yo kontamine sifas, yo ka lè sa ale nan nen, bouch ak zye epi bay grip konsa.

Kijan pou anpeche trape yon grip ?

Li enpòtan pou pa pran kontak ak ti gout ki gen enfeksyon an kidonk se pou kenbe yon distans omwen 3 pye ak moun ki malad e se pou lave men w (oubyen sèvi ak alkòl oubyen jèl) anvan w manyen nen w, bouch ou ak zye w. Moun ki gen grip dwe pou yo kouvri nen yo ak bouch yo lè yap touse oubyen estène, se pou yo jete klinèks la san yo pa kontaminen men yo ak lòt sifas, epi se pou yo lave men yo regilyèman oubyen sèvi ak alkòl oubyen jèl. Miyè jan pou pa gen grip sezòn se pou pran yon vaksen grip chak lane epi se pou w lave men yo tout tan.

Kisa grip avyè ye ?

Grip avyè se yon enfeksyon zwazo ki soti nan yon virus ki pa menm ak virus ki bay moun grip. Pou zwazo yo, enfeksyon an ka grav, pa twò grav epi yo ka pa malad menm. Li pa fasil pou moun trape grip avyè a (eksepte si yon moun pran kontak pre pre ak yon zwazo ki malad) e enfeksyon an pa pase soti sou yon moun ale sou lòt.

Kisa grip pandemik ye ?

Apeprè chak 20-40 an, gen yon lòt kalite virus grip ki parèt kifè li pa menm ak virus grip sezòn òdinè a. Poutèt anpil moun pa gen iminite pou nouvo kalite virus grip sa a, virus la ka pwopaje sou anpil moun, toupatou sou latè, san ke li pa pran twòp tan. Kalite vaksen ki gen kounye la pap anpeche moun trape nouvo grip sa a, e li pran 5-6 mwa pou dekouvri yon vaksen ki pou pwoteje kont nouvo kalite virus la, kidonk anpil tan apre pandemik la kòmanse. Te gen dènye pandemik yo nan lane 1889-90, 1918, 1957, 1968. Ka gen lòt pandemik nenpòt lè. Maladi grip pandan pandemik yo ka menm ak grip ki gen chak lane, men pandemik ka kòmanse nenpòt lè nan lane a, pa tankou sezòn « grip livè » a.

èske se pou m pè virus grip avyè a ?

Li pa fasil pou moun trape yon grip avyè. Sèl nan kontak pre pre ak zwazo/poul/kondenn ke moun trape grip avyè a. Grip avyè pwopaje de yon moun a yon lòt. Si, toutfwa, virus grip avyè a chanje pou l tounen yon virus moun, nouvo virus grip sa a ka pase rapid rapid sou moun ki lè sa a lakòz yon grip pandemik sou popilasyon moun. Sa pokò janm rive.

èske se pou m pè pou pa gen yon grip pandemik ?

Grip pandemik se yon gwo pwoblèm pou tout moun poutèt yon pandemik ka yon gwo pwoblèm pou tout moun epi li ka lakòz anpil estrès sou swen medikal, pwoblèm nan distribisyon ak lòd sosyal. Pa gen anpil chans pou gen yon pandemik, men ka genyen li nenpòt lè.

Kijan mwen ka pwoteje tèt mwen ak lòt kont yon grip pandemik ?

Ou ka pwoteje ni tèt ou ni lòt moun kont yon grip pandemik menm jan ou pwoteje tèt ou kont grip sezon. Se ti gout ki pwopaje grip pandemik. Lave men w souvan ak savon epi dlo tyèd, oubyen sèvi ak yon lavaj men ki gen yon baz alkòl. Eseye pa touche nen w, bouch ou epi zye w. Kouvri bouch ou lè w touse epi estènye. Pa jamn touse sou lòt moun. Touse oubyen estènye nan yon klinèks oubyen sou andedan koud ou. Netwaye tout bagay moun manyen anpil tankou manch pòt, telefòn, elatriye. Eseye kenbe, bay akolad, bo oubyen bay lanmen moun ki gen swa grip oswa rim.

Kisa « distans sosyal » ye ?

« Distans sosyal » se konsa yo rele tout metòd pou ralanti grip pandemik la pwopaje nan anpeche twòp moun kontre menm lè youn ak lòt kote ta gen anpil chans pou bay anpil moun grip la. Fèmen lekòl ak teyat, anile aktivite kote ap gen anpil moun, elatriye, lè gen grip pandemik se sa « distans sosyal » vle di.

èske pilik la dwe achte anpil tamiflu ?

Non. Tamiflu se yon medikaman antiviral ki vann ak preskripsyon ki sèvi pou bese gwo senptòm grip la, men li pa vaksen ki anpeche gen grip. Se pou doktè konnen wap pran li, poutèt, tankou tout lòt medikaman, medikaman anti-viral ka danjre pou kèk moun. Si ou pa byen sèvi ak anti-viral konnen virus grip yo ka gen rezistans nan Tamiflu kidonk fè medikaman an initil.

Pouki n pa gen vaksen pou anpeche grip pandemik ?

Viris grip chanje tout tan e anjeneral se nouveau virus ki lakòz yon grip pandemik. Li difisil pou n fè gwo kantite vaksen san n pa konnen egzakteman ki kalite egzak grip pandemik la ye. Vaksen pap disponib toupatou sou latè jis apre premye gwoup moun fin gen grip la. Menmsi sa, ka pa gen twòp vaksen poutèt ka gen pwoblèm nan pwodiksyon ak distribisyon poutèt maladi a pwopaje anpil anpil.

e mask ak respiratè (e.g., N95) pou pwoteksyon pèsonèl ?

Li pa rekòmande pou gen mask ak respiratè. Pa gen okenn prèv mask ak respiratè anpeche grip la pwopaje sou moun. Toutfwa, mask ka ede nan ijyèn respirasyon / etikèt sou touse lè moun ki malad mete li (pou bese kantite ti gout ki soti sou moun malad la) oubyen pou moun kap travay ak moun ki malad pou prekosyon pou anpeche ti gout yo tonbe sou nen oubyen sou bouch moun lan. Yon sèvyèt, mouchwa ak lòt moso twal ka fè mask sou figi moun. Si ou sèvi ak yon mask, se pou fè atansyon kote wap jete li pou w pa kontamine ni men w, ni sifas, ni lòt moun.

Èske I san danje pou kyit epi manje poulè, lòt volay ak ze ?

Wi. Li san danje pou kontinye manje volay ak ze. Pa gen okenn prèv ki di ou ka trape grip avyè a lè w manje volay ak ze ki byen kyit. Li entèdi pou antre nan Etazini ak volay epi ak bagay ki fèt ak volay nan peyi ki gen pwoblèm griv avyè.

Si w vle plis enfòmasyon sou grip sezon, grip pandemik ak grip avyè, tanpri al sou sit entènèt ki make pi devan oubyen se pou w pran kontak ak Depatman Sante Piblik nan Leta Massachusetts, Divisyon Epidemyoloji ak Vaksinasyon nan 617-983-6800.

- **Sit entènèt Depatman Sante Piblik nan Massachusetts sou grip**
<http://www.mass.gov/dph/flu>
- **Sit entènèt gouvenman federal pou enfòmasyon sou grip pandemik ak grip avyè**
<http://pandemicflu.gov>
- **Sit entènèt Sant pou Kontwòl Maladi (CDC) sou grip pandemik ak grip avyè**
<http://www.cdc.gov/flu/avian>; <http://www.cdc.gov/flu/pandemic>
- **Sit entènèt Depatman Agrikilti Amerikèn sou grip avyè**
<http://www.usda.gov/birdflu>
- **Sit entènèt World Health Organization (WHO) sou grip avyè**
www.who.int/csr/disease/avian_influenza/en/index.html

